

Spolufinancováno
Evropskou unií

MT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

edu.cz

PŘECHOD ŽÁKŮ MEZI ZÁKLADNÍ A STŘEDNÍ ŠKOLOU

13. 12. 2023

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Karmelitská 7, Praha, 118 00

Název projektu: Datově-analytická podpora pro hodnocení a řízení vzdělávací soustavy ČR
Registrační č. projektu: CZ.02.02.XX/00/22_005/0002901

ANOTACE

První odborný panel otevře cyklus deseti odborných panelů, které budou do konce roku 2027 pořádány v rámci projektu *Datově-analytická podpora pro hodnocení a řízení vzdělávací soustavy v ČR*. Odborné panely budou realizovány ve spolupráci s vybranými útvary MŠMT, ČŠI, přímo řízenými organizacemi, odborníky z oblasti vzdělávání, akademiky a neziskovými organizacemi.

Přechod žáků ze základních škol na střední školy je interdisciplinárním tématem, které se každoročně dotýká nejen stovky tisíc žáků a jejich rodin, ale i tisíců škol a jejich pracovníků, zaměstnanců pedagogicko-psychologických poraden a dalších aktérů.

V rámci pořádaného odborného panelu budou prezentovány závěry z vybraných domácích i zahraničních analytických studií. Budou diskutována témata spojená s průchodem žáků vzdělávací soustavou, očekávaným demografickým vývojem nebo s plánovanými změnami v oblasti přijímacího řízení na střední školy.

PROGRAM

- 8:30 – 9:00** ● **Registrace**
- 9:00 – 9:15** ● **1 Úvodní slovo** (*V. Jelen, MŠMT*)
1.1 Program a organizace odborného panelu (*P. Jurzykowská, MŠMT*)
1.2 Projekt Datově-analytická podpora pro hodnocení a řízení vzdělávací soustavy v ČR (*S. Volčík, MŠMT*)
- 9:15 – 10:00** ● **2 Přechod žáků mezi základní a střední školou** (*S. Volčík, O. Nývlt, MŠMT*)
2.1 Téma přechodu žáků ze ZŠ na SŠ (*D. Münich, CERGE-EI*)
2.2 Diskuze
- 10:00 – 10:15** ● **Přestávka**
- 10:15 – 12:00** ● **3 Rozhodovací strategie žáků** (*O. Nývlt, MŠMT*)
3.1 Rozhodovací strategie žáků a faktory ovlivňující volbu SŠ (*D. Greger, UK*)
3.2 Kariérové poradenství (*S. Pýchová, Expertní komora kariérového poradenství, Partnerství pro vzdělávání 2030+*)
3.3 Zkušenosti z praxe (*M. Macánová, ZŠ a MŠ Stod*)
3.4 Diskuze
- 12:00 – 12:45** ● **Přestávka**
- 12:45 – 14:00** ● **4 Žákovské aspirace** (*G. Jarolímková, PPP pro Prahu 1, 2 a 4*)
4.1 Žákovské aspirace (*L. Zelená, CZVV*)
4.2 Dopady pandemie (*V. Korbel, PAQ*)
4.3 Diskuze
- 14:00 – 14:15** ● **Přestávka**
- 14:15 – 15:15** ● **5. Příjímací řízení na SŠ a úspěšnost v přijímacím řízení** (*H. Novotná, MŠMT; L. Zelená, CZVV*)
5.1 Přechod žáků na trh práce (*J. Trhlíková, NPI ČR*)
5.2 Diskuze
- 15:15 – 15:30** ● **6 Závěrečná část** (*P. Jurzykowská, MŠMT*)
6.1 Shrnutí, návrh dalších aktivit (*S. Volčík, MŠMT*)
6.2 Závěrečné slovo (*V. Jelen, MŠMT*)

(Změna programu vyhrazena.)

DATOVĚ-ANALYTICKÁ PODPORA PRO HODNOCENÍ A ŘÍZENÍ VZDĚLÁVACÍ SOUSTAVY V ČR

(1. 3. 2023 – 31. 12. 2027)

Klíčové aktivity

- **KA1** Řízení projektu
- **KA2** Realizace mezinárodních šetření ČŠI
- **KA3** Sekundární a časové analýzy dat mezinárodních šetření
- **KA4** Datová základna pro realizaci vzdělávacích analýz
- **KA5** Vnitřní hodnocení projektu
- **KA6** Spolupráce a komunikace

Cíle

- **Vybudovat kvalitní datovou základnu.**
- **Vytvářet kvalitní a sofistikované podklady pro rozhodování.**
- **Průběžně analyzovat data ze škol a školských zařízení.**
- **Informovat širokou veřejnost o vzdělávací soustavě a její výkonnosti.**
- **Vybudovat centrální analytickou jednotku ve strukturách MŠMT.**

Přínosy

Komplexní využití dostupných a relevantních informací a dat získaných z:

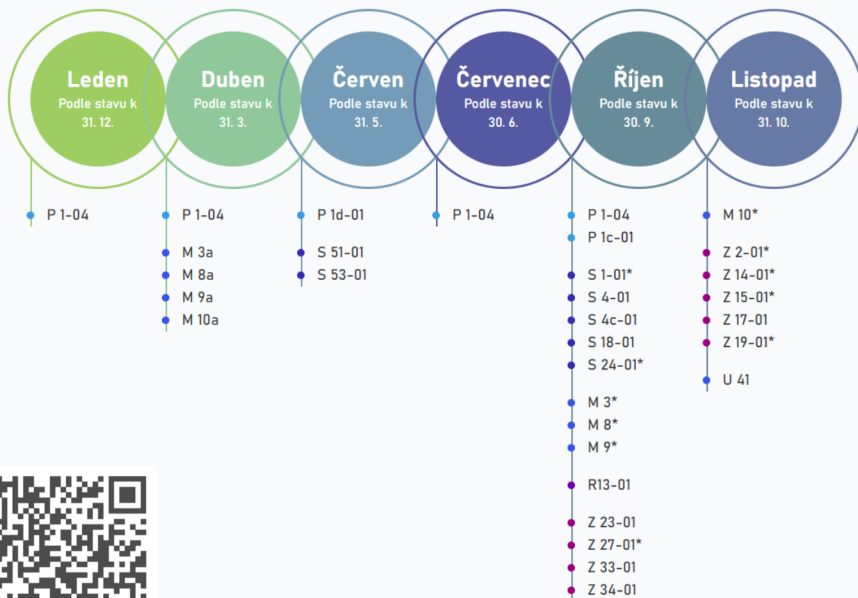
- pravidelných národních a mezinárodních šetření,
- školského rejstříku,
- školních matrik a z vysokých škol,
- ČŠI a CZVV a dalších zdrojů.

Vytvoření:

- robustního datového modelu školy,
- analytické datové knihovny,
- databáze výstupů,
- propojeného datového fondu.

Harmonogram sběru dat ve školství

Data ve vzdělávání

Přehled odkazů na data o vzdělávání

NÁRODNÍ ZDROJE

MŠMT

- Základní přehled za školní rok 2022/2023
- Statistická ročenka: výkonové ukazatele
- Statistická ročenka: zaměstnanci a mzdové prostředky
- Vývojová ročenka (časové řady)
- Vizualizace Monitorovacího rámce
- Krajský přehled
- Vysoké školy
- Výroční zprávy MŠMT

NPI

- Infoabsolvent
- Mládež v číslech

- Vzdělávání v datech
- Tematické zprávy
- Inspekční zprávy
- Výroční zprávy ČŠI

ČŠI

- Data a analýzy Cermat

CZVV

- Statistiky a výzkumné zprávy

DZS

- Data o vzdělávání

ČSÚ

MEZINÁRODNÍ A DALŠÍ ZDROJE

EU

- Eurostat
- Eurydice

- UIS Statistics

UNESCO

OECD

- Education

- DataPAQ

PAQ

MŮŽE SE HODIT

- Matrika (výkazy o ZŠ, SŠ, VOŠ atd.)
- Výkazy S, Z, R (např. R13 o ředitelství škol)
- Výkazy PAM (např. o zaměstnancích a mzdových prostředcích)
- Výkazy vysokých škol
- Školská legislativa

- Rejstřík škol a školských zařízení
- Adresář škol a školských zařízení
- Čísleníky
- Strategické dokumenty MŠMT
- Data na EDU.cz

Přehled formulářů

Výkazy, metodické pokyny a dodatky
pro rok 2023

Název projektu: Datově-analytická podpora pro hodnocení a řízení
vzdělávací soustavy ČR
Registrační číslo projektu: CZ.02.02.XX/00/02_005/0002901

edu.cz

Cílem materiálu je zjednodušit a zpřehlednit práci všem, kteří s daty MŠMT pracují, ať už často nebo jen výjimečně.

Materiál může pomoci v práci analytikům, pracovníkům věcných útvarů na MŠMT, ale i na krajských úřadech, obcích s rozšířenou působností a v neposlední řadě i zřizovatelům, vedení škol a školských zařízení a dalším pracovníkům ve vzdělávání.

Cílovou skupinou dokumentu jsou nejen stávající a zkušení pracovníci, výzkumníci a analytici z řad odborné veřejnosti, ale i začínající kolegové či stážisti například z řad studentů.

Daniel Münich
Poradce ministra školství, IDEA CERGE-EI

**Digitalizace
přijímacích
zkoušek dílčím
krokem k úspěchu**

**Změna sekvence
testování –
výsledků –
přihlašování se**

**Problematický
nesoulad mezi
nabídkou
a poptávkou**

Přední český ekonom, člen NERV, výkonný ředitel akademického think-tanku IDEA při CERGE-EI, společného pracoviště AV ČR a Univerzity Karlovy, kde se dlouhodobě zabývá problematikou ekonomie trhu práce, školství a výzkumu.

Poradce ministra školství, mládeže a tělovýchovy a člen sboru poradců premiéra, který v minulosti působil jako expert v rámci projektů MMF, OECD, EU, Světové banky a dalších významných institucí. Vyjma těchto aktivit pravidelně publikoval řadu vědeckých článků, veřejně komentuje dění související především s trhem práce, vědou, výzkumem a vzděláváním.

Digitalizace přijímacích zkoušek podle D. Münicha stačit nebude. Digitalizaci jakožto cestu k funkčnímu řešení přestupu žáků na SŠ vnímá pouze jako dílčí krok. Důležitá je také změna sekvence testování – výsledků – přihlašování se, eliminace motivací ke strategizování v přihláškách a volba vhodného algoritmu párujícího uchazeče se školami.

D. Münich dlouhodobě upozorňoval, že moderní doba si vyžaduje promyšlenější a vědecky podloženější řešení. Jako problematický tak vnímá velký nesoulad mezi strukturou nabídky a poptávkou po středních školách, dále vysokou fragmentaci středoškolských oborů, velmi zkreslené informace o struktuře poptávky způsobené systémem přijímacích zkoušek a znevýhodňování uchazečů se slabším rodinným a školním zázemím.

**Zvážit navýšení
počtu přihlášek**

**Pokračovat
v nastavování
systému a jeho
monitorování a
upravit nabídku
oborů středních
škol**

**Kariérové
poradenství by
mělo být povinnou
výbavou všech
vzdělávacích
institucí**

**Nejnovější
pedagogické
teorie je potřebné
dostávat do
systému, nikoliv
jen do strategií**

David Greger

**Ústav výzkumu a rozvoje vzdělávání
Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy**

Ředitel Ústavu výzkumu a rozvoje vzdělávání se zabývá především srovnávací pedagogikou, vzdělávací politikou, sociologií vzdělávání, kvantitativní metodologií nebo mechanismy a nerovnostmi v regionální školství.

D. Greger je autorem mnoha odborných publikací zaměřených mj. i na téma přechodu žáků ze ZŠ na SŠ a je hlavním řešitelem několika výzkumných projektů, z nichž vyplývá, že podané přihlášky na SŠ nereflektují poptávku po učebních oborech a že žáci nedokáží příliš abstrahovat od nastavení přijímacího řízení, a proto je třeba do šetření zahrnovat i další aktéry.

Dále se ukazuje rozdíl mezi chlapci a dívkami v poptávce po všeobecném vzdělání a také se opakovaně potvrzuje podmíněnost volby SŠ dle rodinného původu žáků. V tranzici na střední školy tak dochází k prohloubení vzdělanostních nerovností, které se utvářejí v českém systému již od vstupu do předškolního vzdělávání.

Silvie Pýchová

**Expertní komora kariérového poradenství
Partnerství pro vzdělávání 2030+**

Expertka na vzdělávací projekty a certifikovaná lektorka švýcarské metody kariérového poradenství CH-Q a spoluzakladatelka Centra kompetencí a Expertní komory kariérového poradenství působila jako výkonná ředitelka SKAV a koordinátorka iniciativy Úspěch pro každého žáka, zastávala pozici předsedkyně správní rady EDUin, kde koordinovala několik vzdělávacích programů. Jako koordinátorka působila i v rámci evropských programů eTwinning nebo Euroguidance.

V roce 2020 stála u zrodu Partnerství pro vzdělávání 2030+, kde aktuálně působí na pozici programové manažerky, od roku 2021 je členkou Rady vlády pro nestátní neziskové organizace a od roku 2022 předsedala Výboru pro EU, momentálně mj. působí i jako členka poradního týmu prezidenta ČR.

Klíčové je kvalitní kariérové poradenství

Zapojení školního psychologa při volbě další vzdělávací dráhy má pozitivní dopad na žáky

Martina Macánová **ZŠ a MŠ Stod**

Ředitelka Základní školy a mateřské školy ve Stodě a předsedkyně řídicího výboru MAP dlouhodobě řeší problematiku přechodu žáků na SŠ tak, aby žáci její školy nebyli vystavováni neúměrné stresové zátěži a současně maximálně využili svůj potenciál. S tím žákům pomáhá nejen kariérový poradce školy, který současně naplňuje činnost výchovného poradce, ale i třídní učitelé a učitelky a od školního roku 2021/2022 i školní psycholožka, jejíž participaci vnímá M. Macánová jako velmi přínosnou.

Škola pravidelně využívá služeb úřadu práce, spolupracuje s regionálními zaměstnavateli a žáci od 8. ročníku navštěvují střední školy sídlící v blízkosti obce.

Pandemie ovlivnila psychiku školáků a jejich aspirace

V oblasti práce duševního zdraví je potřebné věnovat se jak žákům, tak pedagogům

Galina Jarolímková

Pedagogicko-psychologická poradna pro Prahu 1, 2 a 4

Ředitelka PPP pro Prahu 1, 2 a 4 se celý svůj profesní život věnuje školství, oblasti psychologické diagnostiky dětí a poradenství. Je iniciátorkou a zakladatelkou Poradenské linky pro rodiče, žáky a pedagogy. Ve své odborné praxi se věnuje nejčastěji klientům od dětí v předškolním vzdělávání po žáky středních škol. Spolupracuje na vydávání podcastů a odborných článků na téma známkování žáků či dopadu restrikcí v době pandemie covid-19 na dětskou psychiku.

Dle G. Jarolímkové měla pandemie mj. výrazný dopad na psychiku a aspirace školáků, což nyní vyžaduje i zvýšenou péči o jejich duševní zdraví. Nelze však v tomto kontextu opomíjet ani péči o duševní zdraví pedagogických pracovníků.

Lucie Zelená
CZVV, NPI ČR

**Digitalizace
přijímacího řízení
zlepší dostupnost
dat**

**Data musí být
nejen dostupná,
ale i propojená
a smyslně
využívána**

V CZVV vede několik let oddělení analýz, které se stará o zpracování dat z maturitních zkoušek, jednotných přijímacích zkoušek a pretestů k oběma zmíněným projektům.

Oddělení se zabývá analýzami na úrovni testových položek a psychometrických charakteristik testů, což slouží jako podklad pro interní vývoj testů a pro ex post validaci veškerých realizovaných testování.

Dále oddělení poskytuje zpětnou vazbu školám a krajům o výsledcích z proběhlých projektů, stará se o tvorbu a publikování souhrnnějších i ad hoc analýz souvisejících s maturitami a přijímacími zkouškami a poskytuje datové podklady dle požadavků ostatních institucí, médií a veřejnosti.

Václav Korbela
PAQ Research

**Aspirace žáků
ovlivňují výsledky
vzdělávání**

**Nižší
socioekonomický
status souvisí
s nižšími
aspiracemi**

Výzkumník v PAQ Research, spolupracovník think-tanku IDEA při NHÚ AV ČR. Profesně se věnuje především oblasti vzdělávání, ale také oblasti antisociálního chování nebo otázkami stigmatizace, kde využívá získané poznatky z oblasti behaviorální a experimentální ekonomie.

Studie PAQ Research využívají dat z mezinárodního testování PISA od roku 2003 za účelem zjištění, jak se aspirace dosáhnout vysokoškolského vzdělání mění v čase a které faktory s nimi nejvíce souvisí.

Analýzy ukazují, že aspirace zaostávají nejenom u žáků s nižším socioekonomickým statusem, ale i u chlapců. Oproti jiným zemím zároveň velmi záleží, do jaké školy daný žák chodí.

Jana Trhlíková
NPI ČR

**Je potřebné
věnovat
pozornost
oborové struktuře
SŠ**

**Značný podíl žáků
v závěru SŠ není
s volbou oboru
spokojen**

Absolventka Vysoké školy ekonomické v Praze a sociologie na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy se dlouhodobě věnuje v Národním pedagogickém institutu ČR analýzám přechodu absolventů středních škol na trh práce.

J. Trhlíková je autorkou řady analytických publikací, v nichž se mimo jiné se zabývá mapováním procesu kariérového rozhodování žáků, tématem prevence a intervence předčasných odchodů ze vzdělávání. Je také spoluautorkou publikace *Přechod žáků ze základní na střední školu: Pohledy z výzkumů* (2009).

MÍSTO PRO VAŠE POZNÁMKY

Děkujeme za spolupráci

Česká školní
inspekce

*Partner projektu Datově-analytická podpora
pro hodnocení a řízení vzdělávací soustavy ČR*

Centrum pro zjišťování
výsledků vzdělávání

Národní pedagogický institut
České republiky

EXPERTNÍ
KOMORA
KARIÉROVÉHO
PORADENSTVÍ

Partnerství
pro vzdělávání
2030+

Základní škola
a mateřská škola
Stod

PEDAGOGICKÁ FAKULTA
Ústav výzkumu a rozvoje vzdělávání
Univerzita Karlova

Bruxelles III

...META*~

Děkujeme za účast

SVAZ PRŮMYSLU A DOPRAVY
ČESKÉ REPUBLIKY

Asociace ředitelů
základních škol
České republiky

Univerzita Palackého
v Olomouci

Digitální Česko

Jihomoravský kraj

Jihočeský kraj

EDUin

Královéhradecký kraj

Středočeský kraj

Kraj Vysočina

Ústecký kraj

Město Broumov, Hořice, Kralovice (projekt MAP), Rokycany a Trutnov

MÍSTO PRO VAŠE POZNÁMKY

MÍSTO PRO VAŠE POZNÁMKY

Zapojte se do dnešní debaty

1. Přejděte na webovou stránku **sli.do**
2. Připojte se jako účastník pod číslem **1019338**

Připojujete se jako účastník?

Zde zadejte kód

Nebo pro přihlášení použijte **QR kód**:

Kontakty

SEKCE INFORMATIKY, STATISTIKY A ANALÝZ

Václav Jelen
vrchní ředitel sekce
vaclav.jelen@msmt.cz

ODBOR ŠKOLSKÉ STATISTIKY A ANALÝZ

Petra Müllerová
ředitelka odboru
petra.mullerova@msmt.cz

ODĚLENÍ ANALYTICKÉ PODPORY A PROJEKTOVÝCH VÝSTUPŮ

Stanislav Volčík
vedoucí oddělení, hlavní projektový manažer
stanislav.volcik@msmt.cz

ODDĚLENÍ SEKUNDÁRNÍCH ANALÝZ

Daniel Marek
vedoucí oddělení
daniel.marek@msmt.cz

ODDĚLENÍ NÁRODNÍCH ANALÝZ

Hana Novotná
vedoucí oddělení
hana.novotna2@msmt.cz

posta@msmt.cz

[@msmt.cz](https://www.facebook.com/msmt.cz)

www.msmt.cz
www.edu.cz